

SOLARIS

ZASADY DZIAŁALNOŚCI FIRM ZEWNĘTRZNYCH NA TERENIE SOLARIS BUS & COACH S.A.

INSTRUKCJA DLA FIRM ZEWNĘTRZNYCH

Niniejszy dokument jest własnością Solaris Bus & Coach S.A. Informacje w nim zawarte nie mogą być udostępniane osobom trzecim oraz kopiowane i rozpowszechniane w części lub całości bez pisemnej zgody właściciela.

Wydanie 02

Bolechowo – Osiedle, kwiecień 2014

Opracował		Sprawdził		Zatwierdził	
Data	Podpis	Data	Podpis	Data	Podpis
12.05. 2014.	Katarzyna Najewska	12.05. 2014.	Aurelia Zawadzka - Nijakowska	12.05. 2014.	Krystyna Woźniak CZŁONEK ZARZĄDU
SPECJALISTA DS. BHP <i>Katarzyna Najewska</i> Katarzyna Najewska		KIEROWNIK DZIAŁU BHP I PPOŻ <i>Aurelia Zawadzka-Nijakowska</i> Aurelia Zawadzka-Nijakowska		<i>Helena Krystyna Woźniak</i> Helena Krystyna Woźniak	

	BHP, Ochrona Ppoż., Środowisko	
	Instrukcja dla firm zewnętrznych	Strona 2 z 12
Niniejszy dokument stanowi własność Solaris Bus & Coach S.A..		

Spis treści

1. Cel	3
2. Zakres stosowania	3
3. Stosowane pojęcia	3
4. Zasady ogólne	3
5. Zasady dotyczące przestrzegania przepisów BHP przez firmy zewnętrzne realizujące umowy/zlecenia na terenie Solaris	5
6. Zasady dotyczące przestrzegania przepisów przeciwpożarowych przez firmy obce realizujące umowy/zlecenia na terenie Solaris.	7
7. Zasady dotyczące przestrzegania przepisów o ochronie środowiska przez firmy obce realizujące umowy/zlecenia na terenie Solaris.	9
8. Zasady dotyczące bezpieczeństwa pracy kierowców / dostawców firm zewnętrznych podczas rozładunku i załadunku towaru na terenie Solaris.	11
8. Załączniki	12
9. Zmiany	12

 SOLARIS	BHP, Ochrona Ppoż., Środowisko	
	Instrukcja dla firm zewnętrznych	Strona 3 z 12
Niniejszy dokument stanowi własność Solaris Bus & Coach S.A..		

1. Cel

Celem dokumentu jest określenie zasad postępowania w zakresie wywierania wpływu na środowisko oraz bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ograniczenia negatywnego wpływu na środowisko, przez firmy zewnętrzne realizujące zlecenia na rzecz Solaris. Opracowanie i stosowanie wskazanych zaleceń ma umożliwić firmom zewnętrznym działanie zgodnie z obowiązującym w Solaris Zintegrowanym Systemem Zarządzania.

2. Zakres stosowania

Zasady postępowania opisane w tym dokumencie obowiązują wszystkie firmy zewnętrzne (wykonawców, dostawców towarów i usług oraz ich podwykonawców) działające na terenie Solaris.

3. Stosowane pojęcia

Solaris – Solaris Bus & Coach S.A.

Firma zewnętrzna – wykonawca robót, dostawcę towarów i/lub usług, jego pracownicy i podwykonawcy, działający na terenie Solaris.

DURiI – Dział Utrzymania Ruchu i Inwestycji

NDN – Najwyższe Dopuszczalne Natężenie

NDS – Najwyższe Dopuszczalne Stężenie

DTR – Dokumentacja Techniczno Ruchowa

4. Zasady ogólne

4.1. Solaris, jako zamawiający wykonanie robót wymaga od wykonawców organizowania i prowadzenia prac w sposób zapewniający bezpieczeństwo i higienę pracy, bezpieczeństwo ppoż. oraz ochronę środowiska, a jako udostępniający obiekty i urządzenia zobowiązuje firmy do prowadzenia działalności w sposób zgodny z przepisami ppoż. i ochrony środowiska.

4.2. Firmy zewnętrzne wykonujące prace dla Solaris są zobowiązane organizować, przygotowywać oraz prowadzić prace w sposób zapobiegający:

- wypadkom,
- chorobom zawodowym,
- sytuacjom awaryjnym (szczególnie pożarom),
- degradacji środowiska
- zniszczeniu lub uszkodzeniu własności Solaris.

4.3. Pracownicy Solaris przygotowujący umowy z firmami zewnętrznymi zobowiązani są dołączyć niniejszą instrukcję wraz z stosownymi załącznikami do każdej podpisanej umowy.

4.4. Każda firma zewnętrzna zobowiązana jest do zapoznania wszystkich swoich pracowników z niniejszymi zasadami działalności firm zewnętrznych na terenie Solaris.

 SOLARIS	BHP, Ochrona Ppoż., Środowisko	
	Instrukcja dla firm zewnętrznych	Strona 4 z 12
Niniejszy dokument stanowi własność Solaris Bus & Coach S.A..		

- 4.5. Pracownicy Działu Bezpieczeństwa i Higieny Pracy, pracownik zajmujący się ochroną środowiska mają prawo do przeprowadzania kontroli przestrzegania przepisów (w zakresie ochrony ppoż., ochrony środowiska oraz bezpieczeństwa i higieny pracy – każdy w swoim zakresie) przez firmy zewnętrzne pracujące na terenie Solaris.
- Pracownicy firm zewnętrznych mają obowiązek współdziałania z w/w osobami w trakcie dokonywania kontroli w zakresie zagadnień określonych niniejszą instrukcją.
- 4.6. Firmy zewnętrzne realizujące umowy/zlecenia na terenie Solaris oraz najemcy pomieszczeń, terenów oraz maszyn i urządzeń są zobowiązani do właściwego zabezpieczenia obiektów, maszyn, urządzeń i sprzętu przed kradzieżą, zniszczeniem, pożarem oraz ponoszą w tym zakresie odpowiedzialność.
- 4.7. Najemcy pomieszczeń lub obiektów (przed rozpoczęciem prac) powinni przekazać do Biura Ochrony komplet kluczy zapasowych (zaplombowany) w celu umożliwienia dostępu do tych pomieszczeń w przypadku wystąpienia sytuacji awaryjnej np. pożaru, zalania.
- 4.8. Wjazd / wejście na teren Solaris odbywa się na podstawie elektronicznego zgłoszenia w systemie Lotus wysłanego do Ochrony.
- 4.9. Firmy zewnętrzne realizujące zamówione przez Solaris roboty i wykonujące prace w godzinach popołudniowych i nocnych są zobowiązane przekazać (do godz. 15.00) za pośrednictwem upoważnionego pracownika DURil Solaris do dowódcy zmiany ochrony Sezam informacje zawierające:
- nazwisko i imię prowadzącego prace, miejsce pracy, przewidywany czas pracy,
  - ilość pracowników.
- 4.10. Na terenie Solaris obowiązuje całkowity zakaz wnoszenia oraz spożywania alkoholu oraz palenia tytoniu na terenie zakładu (poza wyznaczonymi miejscami).
- 4.11. Kierujący pojazdami, które są własnością firmy zewnętrznej i które uzyskały zezwolenie od Solaris na wjazd muszą stosować się do ograniczeń prędkości określonych na terenie Solaris. Na całym terenie Solaris obowiązują zasady ruchu zgodne z przepisami prawa o ruchu drogowym. Po wykonaniu pracy, pojazdy firm zewnętrznych powinny niezwłocznie opuścić teren Solaris.
- 4.12. Firmy zewnętrzne realizujące umowy/zlecenia na terenie Solaris nieprzestrzegające przepisów BHP, P.poz., ochrony środowiska, uregulowań wewnętrznych firmy oraz zasad niniejszej instrukcji w wyniku, którego powstała jakakolwiek szkoda, zobowiązane są do jej pokrycia w pełnej wysokości.
- 4.13. Solaris upoważnia pracowników Ochrony, w celu zapobieżenia zjawiskom kradzieży, do podejmowania w stosunku do pracowników firm zewnętrznych działań opisanych w punktach 4.13. do 4.16.
- 4.14. Pracownik Ochrony na zasadzie losowości lub w razie podejrzenia popełnienia przez pracowników firmy zewnętrznej wykroczenia lub przestępstwa związanego z mieniem Solaris, może w szczególności:
- wezwać Pracownika do dobrowolnego okazania znajdujących się w jego posiadaniu przedmiotów, opróżnienia kieszeni, okazania zawartości toreb, otworzenia bagażnika samochodu itp.,
  - wezwać pracowników firmy zewnętrznej do dobrowolnego poddania się przeszukaniu (przeszukanie osobiste).

114

	BHP, Ochrona Ppoż., Środowisko	
	Instrukcja dla firm zewnętrznych	Strona 5 z 12
Niniejszy dokument stanowi własność Solaris Bus & Coach S.A.		

- 4.15. Przeszukania osobistego dokonuje pracownik Ochrony tej samej płci co osoba przeszukiwana, w przeznaczonym do tego celu pomieszczeniu, zgodnie z celem tej czynności, z zachowaniem umiaru i poszanowania godności osób, których ta czynność dotyczy, oraz bez wyrządzania niepotrzebnych szkód i dolegliwości.
- 4.16. W razie odmowy zastosowania się do wezwań, o których mowa w punkcie 4.13. pracownik Ochrony jest upoważniony do wezwania na teren zakładu:
- osoby odpowiedzialnej ze strony Solaris za nadzór nad pracami,
  - osoby odpowiedzialnej ze strony firmy zewnętrznej,
  - Policji,
- celem przeprowadzenia przeszukania pracownika firmy zewnętrznej.
- 4.17. Pracownik firmy zewnętrznej, wobec którego podejmowane są czynności, o których mowa w punkcie 4.13. ma prawo wskazania jednej osoby na świadka przeprowadzanych czynności.
- 4.18. Firma zewnętrzna realizująca zamówione umowy/zlecenia na terenie Solaris, zobowiązana jest do zadeklarowania wwożonych na teren firmy Solaris narzędzi i urządzeń oraz substancji chemicznych, zgodnie z załącznikiem numer 5 niniejszej instrukcji.

5. Zasady dotyczące przestrzegania przepisów BHP przez firmy zewnętrzne realizujące umowy/zlecenia na terenie Solaris.

- 5.1. Przy konserwacji, remoncie oraz montażu urządzeń i instalacji energetycznych tj. elektrycznych, ciepłno-mechanicznych, ciepłowniczych, hydrotechnicznych i gazowych obowiązują postanowienia wszelkich instrukcji organizacji bezpiecznej pracy przy urządzeniach i instalacjach energetycznych w Solaris (mówimy tutaj o wszelkich instrukcjach stanowiskowych i DTR) co jest warunkiem koniecznym podjęcia pracy w danym obszarze.
- 5.2. Przed rozpoczęciem pracy przy urządzeniach i instalacjach energetycznych firma zewnętrzna zobowiązana jest dostarczyć wykaz delegowanych do wykonania pracy pracowników zawierający:
- numery świadectw kwalifikacyjnych (rodzaj, grupa urządzeń) oraz daty ważności,
  - posiadane dodatkowe kwalifikacje np. spawalnicze, do obsługi urządzeń dźwignicowych, itp.
- 5.3. Do obowiązków Solaris należą:
- wydanie polecenia na pracę,
  - przygotowanie miejsca pracy,
  - dopuszczenie do pracy,
  - wyznaczenie nadzorującego (w razie potrzeby),
  - sprawdzenie wykonania pracy po jej zakończeniu.
- 5.4. Obowiązkiem firmy zewnętrznej wykonującej prace jest zapewnienie bezpieczeństwa i higieny pracy zatrudnianym pracownikom.

119

	BHP, Ochrona Ppoż., Środowisko	
	Instrukcja dla firm zewnętrznych	Strona 6 z 12
Niniejszy dokument stanowi własność Solaris Bus & Coach S.A..		

5.5. W przypadku konieczności użycia w trakcie pracy wciągników lub suwnic, pracownicy firmy zewnętrznej posiadający wymagane kwalifikacje pobierają klucze u upoważnionego pracownika zakładu, jeżeli pracują na sprzęcie Solaris. Klucze muszą być zdane po zakończonym dniu pracy.

5.6. Firmy zewnętrzne używające w trakcie pracy spawarek zobowiązane są w szczególności:

- przeprowadzić okresowe badania spawarek wraz z badaniem ochrony przeciwporażeniowej,
- prawidłowo podłączyć przewód powrotny-spawalniczy,
- wyłączyć spawarki po zakończeniu pracy.

5.7. Pracownicy firmy zewnętrznej kierujący wózkami jezdniowymi z napędem silnikowym muszą posiadać imienne zezwolenie do obsługi wózka wystawione przez pracodawcę, posiadać je przy sobie i okazywać odpowiednim służbom kontrolnym na każde wezwanie.

5.8. Pojazdy będące własnością firmy, które uzyskały zezwolenie na wjazd wystawione przez Dział URil mogą poruszać się po terenie Solaris maksymalną prędkością wynoszącą 20 km/godz., a w halach oraz w strefach rozładunku i załadunku 5 km/godz. Na terenie Solaris obowiązują zasady ruchu zgodne z przepisami prawa o ruchu drogowym.

5.9. Przy dopuszczeniu do pracy pracownik zlecający prace ze strony Solaris zapewnia poinformowanie pracowników firm zewnętrznych o:

- a) zagrożeniach dla bezpieczeństwa i zdrowia, z którymi mogą się zetknąć podczas wykonywania prac na jej terenie oraz zasadach postępowania w przypadku awarii i innych sytuacji zagrażających zdrowiu i życiu pracowników,
- b) działaniach ochronnych i zapobiegawczych podjętych w celu wyeliminowania lub ograniczenia zagrożeń, o których mowa w pkt.4,
- c) pracownikach wyznaczonych do:
  - udzielania pierwszej pomocy.

Informacje, o których mowa w pkt. c zawierają listy uprawnionych pracowników, które są wywieszane przy apteczkach pierwszej pomocy.

5.10. W przypadku pracowników firm zewnętrznych wykonujących prace na terenie Solaris, obowiązek zapewnienia instruktażu spoczywa na wyznaczonym pracowniku Solaris nadzorującym pracę firmy zewnętrznej (m.in. kierowniku działu, specjaliście ds. inwestycji, koordynatorze prac itp.). Instruktażowi podlegają osoby podejmujące prace na terenie Solaris po raz pierwszy. W przypadku co najmniej rocznej nieobecności pracownika firmy zewnętrznej na terenie Solaris, instruktaż należy powtórzyć. Uzyskanie informacji o zagrożeniach (instruktaż) pracownik firmy zewnętrznej potwierdza podpisem na formularzu stanowiącym załącznik nr 1 do niniejszej instrukcji. Dokumenty z podpisami pracowników firm zewnętrznych przechowują osoby przeprowadzające instruktaż (zlecające prace).

5.11. Pracownicy firm zewnętrznych zobowiązani są do:

- a) noszenia hełmów ochronnych w halach produkcyjnych / w miejscach/ w zakładach, których jest taki obowiązek oraz przy wykonywaniu prac narażających na urazy głowy,
- b) stosowania środków ochrony słuchu w miejscu pracy, gdzie występuje przekroczenie NDN hałasu,
- c) stosowania masek przeciwpyłowych w miejscach, gdzie występuje przekroczenie NDS zapylenia.

Handwritten signature

	BHP, Ochrona Ppoż., Środowisko	
	Instrukcja dla firm zewnętrznych	Strona 7 z 12
Niniejszy dokument stanowi własność Solaris Bus & Coach S.A..		

- 5.12. Firmy mają prawo wystąpić do Pracownika Działu BHP i P.poz Solaris o udostępnienie informacji o wynikach pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia (tj. hałasu, pyłu, itp.).
- 5.13. Firmy zewnętrzne wykonujące prace na terenie Solaris są zobowiązane do informowania Działu BHP i P.poz o każdym wypadku przy pracy w dniu, w którym zdarzył się ten wypadek.
- 5.14. Solaris deklaruje udzielenie pomocy poszkodowanym w wypadkach, udostępnienie niezbędnych informacji i materiałów oraz wszechstronnej pomocy zespołowi powypadkowemu ustalającemu okoliczności i przyczyny wypadku.
- 5.15. W razie jednoczesnego wykonywania prac w tym samym miejscu przez pracowników różnych pracodawców, pracodawcy ci mają obowiązek współpracować ze sobą oraz wyznaczyć koordynatora sprawującego nadzór nad bezpieczeństwem i higieną pracy wszystkich pracowników zatrudnionych w tym samym miejscu. Fakt wyznaczenia koordynatora powinien być potwierdzony „Porozumieniem o współpracy pracodawców” stanowiącym załącznik nr 2 do niniejszej instrukcji.

6. Zasady dotyczące przestrzegania przepisów przeciw pożarowych przez firmy obce realizujące umowy/zlecenia na terenie Solaris.

- 6.1. Wszystkie firmy prowadzące działalność na terenie Solaris zobowiązane są do użytkowania budynków i urządzeń w sposób zabezpieczający przed powstaniem pożaru.
- 6.2. W obiektach oraz na terenach przyległych do nich jest zabronione wykonywanie czynności, które mogą spowodować pożar, jego rozprzestrzenienie się, utrudnienie prowadzenia działania ratowniczego lub ewakuacji, a w szczególności:
- a) używania otwartego ognia, palenia tytoniu i stosowanie innych czynników mogących zainicjować zapłon występujących materiałów:
    - w strefie zagrożenia wybuchem,
    - w miejscach występowania materiałów niebezpiecznych pożarowo,
    - w miejscach występowania innych materiałów palnych określonych przez właściciela lub użytkownika i oznakowanych zgodnie z obowiązującymi przepisami,
    - w bezpośrednim sąsiedztwie pojazdów oraz materiałów należących do Solaris.
  - b) przechowywanie ponadnormatywnych ilości materiałów i cieczy palnych oraz większych ilości odpadów palnych i nie usuwanie ich po zakończonej pracy,
  - c) gromadzenie i przechowywanie materiałów opałowych, tarcicy oraz innych materiałów palnych pod ścianami budynków,
  - d) ustawianie na klatkach schodowych jakichkolwiek przedmiotów utrudniających ewakuację,
  - e) składowanie materiałów palnych na drogach komunikacji ogólnej służących ewakuacji,
  - f) rozgrzewanie za pomocą otwartego ognia smoły i innych materiałów w odległości mniejszej niż 5 m od obiektu, przyległego do niego składowiska lub placu składowego z materiałami palnymi; przy czym jest dopuszczalne wykonywanie tych czynności na dachach o konstrukcji i pokryciu niepalnym

Ny

	BHP, Ochrona Ppoż., Środowisko	
	Instrukcja dla firm zewnętrznych	Strona 8 z 12
Niniejszy dokument stanowi własność Solaris Bus & Coach S.A.		

w budowanych obiektach, a w pozostałych, jeżeli zostaną zastosowane odpowiednie, przeznaczone do tego celu podgrzewacze.

Uwaga: Obowiązuje bezwzględny zakaz ustawienia podgrzewaczy smoły na płytach kanałów kablowych i w odległości mniejszej niż 15 m od nich. Powyższy zakaz dotyczy również okolic czerpni powietrza do układów wentylacyjnych i wyjść z tuneli kablowych.

6.3. Użytkownikom urządzeń zasilanych energią elektryczną lub gazem palnym zabrania się dokonywania czynności, które mogłyby stworzyć zagrożenie pożarowe lub wybuchowe. W szczególności zabrania się:

- a) użytkowania dodatkowych ogrzewaczy elektrycznych,
- b) korzystania z uszkodzonych instalacji, urządzeń elektrycznych i gazowych,
- c) włączania do sieci jednocześnie urządzeń elektrycznych w takiej ilości, że łączny pobór energii elektrycznej może wywołać przeciążenie,
- d) pozostawienie bez dozoru włączonych do sieci urządzeń elektrycznych nie przystosowanych do ciągłej eksploatacji,
- e) zastawiania dojścia do czynnych tablic rozdzielczych, wyłączników, przełączników itp. urządzeń elektrycznych,
- f) przechowywania w pomieszczeniach wewnątrz budynków więcej niż 2 butli napełnionych gazem płynnym o wadze ładunku ponad 11kg. każda.
- g) dokonywania samodzielnie przeróbek i remontów urządzeń oraz instalacji elektrycznych lub gazowych, budowy dodatkowych punktów odbioru energii elektrycznej i gazowej.

6.5. Pomieszczenia, w których użytkuje się i składowane są butle z gazami palnymi należy chronić przed ogrzewaniem do temperatury przekraczającej 35°C.

6.6. Ponadto zabrania się:

- a) używania otwartego ognia we wszystkich pomieszczeniach Solaris, za wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez kierownictwo Solaris,
- b) pozostawienia po zakończeniu pracy maszyn lub urządzeń technicznych, nieoczyszczonych z pyłów, kurzu, smarów palnych, odpadów produkcyjnych itp.
- c) przechowywania w pomieszczeniach produkcyjnych płynów łatwo zapalnych w ilościach niż wynosi zapotrzebowanie dobowe,
- d) pozostawiania czyściwa do maszyn oraz przetłuszczonych szmat bez zabezpieczenia ich w zamkniętych pojemnikach z materiałów niepalnych,
- d) przechowywania odzieży ochronnej i roboczej w miejscach nieprzeznaczonych do tego celu,
- f) przechowywania w bezpośrednim sąsiedztwie, bez należytego zabezpieczenia substancji, których wzajemne oddziaływanie może spowodować zapalenie się lub wybuch.

114

 SOLARIS	BHP, Ochrona Ppoż., Środowisko	
	Instrukcja dla firm zewnętrznych	Strona 9 z 12

Niniejszy dokument stanowi własność Solaris Bus & Coach S.A..

6.7. Najemcy pomieszczeń, terenów, maszyn i urządzeń Solaris są obowiązani zaopatrzyć się w sprzęt P.poż, który powinien być umieszczony w dostępnym i oznaczonym miejscu (zgodnie z obowiązującymi przepisami).

Uwaga: Firmy prowadzące prace niebezpieczne pożarowo muszą posiadać własny sprzęt przeciwpożarowy. Używanie sprzętu gaśniczego będącego na wyposażeniu obiektów, urządzenie itp. do innych celów (np. do zabezpieczenia prac spawalniczych) jest zabronione.

6.8. Wykonywanie prac niebezpiecznych pożarowo na terenie Solaris może odbywać się tylko za zgodą działu DURil Solaris oraz przy przestrzeganiu zapisów zawartych w „Instrukcji bezpieczeństwa pożarowego” w Solaris.

6.9. Firma zewnętrzna wykonująca prace niebezpieczne pożarowo na terenie Spółki mają obowiązek zapoznania się i przestrzegania zapisów zawartych w „Instrukcji bezpiecznego wykonywania prac niebezpiecznych pożarowo na terenie fabryki w Bolechowie i hali montażu w Poznaniu przy ul. Wieruszowskiej”, która stanowi załącznik numer 3 do niniejszego dokumentu.

6.11. Każda firma prowadząca działalność na terenie Solaris ma obowiązek przestrzegania przepisów ppoż., a w szczególności:

- Ustawy o ochronie przeciwpożarowej z dnia 24 sierpnia 1991r. (tekst jednolity w Dz. U. z 2002 r., nr 147, poz. 1229 z późniejszymi zmianami),
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 21 kwietnia 2006 roku w sprawie ochrony ppoż. budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. Nr 80 poz. 563).

7. Zasady dotyczące przestrzegania przepisów o ochronie środowiska przez firmy zewnętrzne realizujące umowy/zlecenia na terenie Solaris.

7.1. Pracownicy firm zewnętrznych działających na terenie Solaris oraz wykonawcy robót zleconych są zobowiązani do stosowania zasad ochrony środowiska i przestrzegania obowiązujących w tym zakresie przepisów, tzn. do:

- a) ochrony gleby i powierzchni ziemi przez niedopuszczenie do zanieczyszczeń szkodliwymi substancjami np. olejami, smarami, farbami, produktami zawierającymi składniki trujące,
- b) przestrzegania przepisów Ustawy Prawo ochrony środowiska oraz przepisów Ustawy o odpadach, a w szczególności:
  - składowania materiałów przewidzianych do wykonania robót i powstałych odpadów w miejscach uzgodnionych z Solaris, w sposób zapewniający ochronę środowiska,
  - usuwania z terenu zakładu powstałych w trakcie robót odpadów niebezpiecznych i innych niż niebezpieczne oraz materiałów zbędnych, nieprzydatnych do dalszego prowadzenia robót,
- a) ochrony gleby i powierzchni ziemi przez niedopuszczenie do zanieczyszczeń szkodliwymi
- b) substancjami np. olejami, smarami, farbami, produktami zawierającymi składniki trujące,

Handwritten signature

 SOLARIS	BHP, Ochrona Ppoż., Środowisko	
	Instrukcja dla firm zewnętrznych	Strona 10 z 12

Niniejszy dokument stanowi własność Solaris Bus & Coach S.A..

- c) oszczędnego korzystania z wody; w przypadku pobierania wody do celów technologicznych,
- d) nie używania do celów przemysłowych wody pitnej,
- e) odprowadzenia ścieków poprodukcyjnych do urządzeń kanalizacyjnych zakładu tylko po uzgodnieniu,
- f) nie wprowadzania do kanalizacji zakładu substancji szkodliwych i trujących lub wylewania ich na terenie,
- g) utrzymanie czystości i porządku na użytkowanym terenie lub obiekcie,
- h) ograniczenia nadmiernego hałasu.

7.2. Niedopuszczalne jest:

- a) wyrzucanie odpadów powstających podczas działań firmy zewnętrznej do odpadów należących do Solaris chyba, że umowa stanowi inaczej,
- b) zanieczyszczanie stref ochronnych ujęć wody i ich najbliższego otoczenia,
- c) emitowanie do powietrza substancji nieuwzględnionych w decyzji o dopuszczalnej emisji nałożonej na Solaris,
- d) wycinanie drzew i krzewów na terenie Solaris,
- e) działanie powodujące niszczenie trawników, zieleni służącej wiązaniu gleby (obwałowania składowiska),
- f) stosowanie urządzeń powodujących niedopuszczalny hałas lub wibrację względnie emitujących szkodliwe promieniowanie,
- i) prowadzenie działań ingerujących w środowisko, a nieprzewidzianych przez Solaris,
- g) składowania odpadów powstających w wyniku działalności firmy obcej bezpośrednio na ziemi lub w miejscach innych niż te, które zostały na ten cel specjalnie wyznaczone,
- h) wwożenia jakichkolwiek odpadów na teren zakładów Solaris oraz ich wyrzucania do pojemników znajdujących się na terenie zakładów Solaris
- i) składowania substancji, które nie służą do wykonania przedmiotu podpisanej umowy
- j) spalania odpadów i innych substancji,
- k) mycia urządzeń, maszyn i pojazdów oraz składowania paliwa i oleju napędowego na terenie zakładów Solaris.

Działania takie wymagają wcześniejszych uzgodnień z terenowymi organami inspekcji sanitarnej i ochrony środowiska.

7.3. W przypadku wystąpienia wycieku substancji mogącej spowodować zanieczyszczenie gleby, wód należy ograniczyć jej możliwość rozprzestrzeniania się przez zastosowanie dostępnych na terenie Solaris środków (np. sorbentów). Zanieczyszczony sorbent należy zebrać do oznakowanego pojemnika.

7.4. Działalność polegająca na uzgodnionym korzystaniu ze środowiska jest związana z ponoszeniem odpowiednich opłat. Solaris zastrzega sobie prawo obciążania firmy, której działalność wpływa na wysokość nakładanych opłat, kwotami w wysokości zależnej do tego wpływu.

7.5. Jeśli w wyniku prowadzonej działalności firma spowoduje nadzwyczajne zagrożenie środowiska tj. nastąpi gwałtowne zdarzenie mogące wywołać znaczne zniszczenie środowiska lub stwarzające

11/12

	BHP, Ochrona Ppoż., Środowisko	
	Instrukcja dla firm zewnętrznych	Strona 11 z 12

Niniejszy dokument stanowi własność Solaris Bus & Coach S.A.

zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi, pracownicy firmy zobowiązani są do natychmiastowego zgłoszenia tego faktu Dyrektorowi DURil lub odpowiedniego pracownika DURil Solaris. Należy również natychmiastowo przystąpić do ograniczenia skutków wypadku (zdarzenia) i uczestniczyć w akcji organizowanej przez służby Solaris.

- 7.6 Firma zewnętrzna, pracująca na terenie Solaris ponosi pełną, przewidzianą prawem odpowiedzialność za skutki naruszania obowiązku ochrony środowiska oraz braku przeciwdziałania dla ograniczenia zagrożeń i jest zobowiązana do usuwania skutków degradacji środowiska np. rekultywacja terenów zielonych na własny koszt.

Uwaga: Solaris prowadzi stały monitoring prac firm zewnętrznych.

8. Zasady dotyczące bezpieczeństwa pracy kierowców / dostawców firm zewnętrznych podczas rozładunku i załadunku towaru na terenie Solaris.

8.1 Zasady przed przystąpieniem do rozładunku / załadunku:

8.1.1 Dostarczenie dokumentów dostawy do Biura Rejestracji Dostaw

Po dostarczeniu dokumentów dostawy do Biura Rejestracji Dostaw kierowca / dostawca zobowiązany jest oczekiwać w pojeździe na przygotowanie dokumentów przyjęcia.

8.1.2 Przygotowanie pojazdu do rozładunku / załadunku

Po ustawieniu auta we wskazanym przez pracownika firmy Solaris dokonującego rozładunku / załadunku polu rozładunkowym kierowca / dostawca ma obowiązek należycie przygotować pojazd do rozładunku / załadunku, przede wszystkim unieruchomić go, poprzez zaciągnięcie hamulca ręcznego oraz zabezpieczenie kół pojazdu przed poruszeniem (klinami).

8.2 Zasady postępowania przy rozładunku / załadunku:

8.2.1 Podczas załadunku lub rozładunku kierowca / dostawca zobowiązany jest opuścić kabinę swojego pojazdu i w porozumieniu (we współpracy) z pracownikiem firmy Solaris dokonującym rozładunku / załadunku określić strefę zagrożenia i nie dopuścić, by osoby nieupoważnione przebywały w tym obszarze.

8.2.2 W czasie trwania rozładunku / załadunku zakazuje się kierowcy / dostawcy przebywania w obszarze roboczym wózka widłowego prowadzącego rozładunek / załadunek.

Uwaga: Firma Solaris zastrzega sobie prawo do odmowy przeprowadzenia rozładunku, jeżeli stan ładunku zagraża bezpieczeństwu pracowników dokonujących rozładunku.

	BHP, Ochrona Ppoż., Środowisko	
	Instrukcja dla firm zewnętrznych	Strona 12 z 12
Niniejszy dokument stanowi własność Solaris Bus & Coach S.A..		

6. Załączniki

Numer	Nazwa załącznika
1	Wykaz pracowników poinformowanych o zagrożeniach.
2	Porozumienie pracodawców.
3	Instrukcja bezpiecznego wykonywania prac niebezpiecznych pożarowo na terenie fabryki w Bolechowie i hali montażu w Poznaniu przy ul. Wieruszowskiej.
4	Pozwolenie na prace na wysokości.
5	Wykaz urządzeń, narzędzi i substancji chemicznych.

7. Zmiany

Numer	Data	Opis
1	Kwiecień 2014	Dodano punkt 8.
2	Kwiecień 2014	Zaktualizowano treść instrukcji.

Handwritten signature